

Beslut om undantag för tillstånd, certifikat och intyg på luftfartsområdet

Transportstyrelsens beslut

Transportstyrelsen beslutar om undantag från reglerna i bilaga I till förordning (EU) nr 1178/2011 så att piloter som innehar certifikat för flygplan, eller utbildar sig till sådana certifikat, ges möjlighet att flyga och utbilda sig i det eldrivna flygplanet Pipistrel Virus SW 128 om de villkor som anges i bilagan till detta beslut är uppfyllda. Undantaget omfattar också utbildningsorganisationer, instruktörer och kontrollanter på ovanstående flygplan enligt villkoren i bilagan.

Beslutet gäller från och med 1 januari 2022 och längst till och med den 30 juni 2023.

Redogörelse för ärendet

Den 10 juni 2020 kompletterade EASA typcertifikatet EASA.A.573, för Pipistrel Virus SW 121 med en flygplansvariant med elektrisk framdrivning, Pipistrel Virus SW 128 (med det kommersiella namnet Velis Electro). Därmed, finns för första gången i EASAs historia ett typgodkännande av ett eldrivet flygplan.

Förordning (EU) nr 1178/2011 och dess bilaga I, Del-FCL, som reglerar utbildning, certifikat och behörigheter för flygplan, har hittills uteslutande utformats för luftfartyg med förbränningsmotorer och saknar bestämmelser anpassade för eldrivna flygplan. När det gäller små flygplan, som huvudsakligen används inom privat luftfart, omfattar Del-FCL flygplan med en eller flera kolv eller turbinmotorer. Jämförbara små flygplan utrustade med enbart elektrisk drivning och batterier, som Pipistrel Virus SW 128, beaktas därför inte.

Nuvarande EASA RMT.0678 arbetar med en uppdatering av förordning (EU) nr 1178/2011 för att inkludera den eldrift och dess specialfunktioner i Del-FCL. I väntan på att RMT.0678 leder till en anpassning av förordning (EU) nr 1178/2011 för eldrivna flygplan (planerad till fjärde kvartalet 2022) finns det inga regler för piloter som vill utbilda sig på och flyga eldrivna flygplan. Ett undantag är därför den enda möjligheten att tillåta utbildning och flygning med Pipistrel Virus SW 128 inom ramen för Del-FCL.

Skäl för beslutet

Enligt flexibilitetsbestämmelser i artikel 71 i förordning (EU) nr 2018/1139 finns möjlighet för myndigheten att bevilja undantag för varje fysisk eller juridisk person som omfattas av denna förordning från de krav som är tillämpliga på denna person i enlighet med de delegerade akter eller genomförandeakter som antagits på grundval av det kapitel i händelse av brådskande oförutsedda omständigheter eller brådskande operativa behov som berör dessa fysiska eller juridiska personer om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Det är omöjligt att på ett adekvat sätt ta hänsyn till dessa omständigheter eller behov i överensstämmelse med de tillämpliga kraven.
- b) Säkerhet, miljöskydd och överensstämmelse med de tillämpliga grundläggande kraven säkerställs, vid behov genom tillämpning av kompenserande åtgärder.
- c) Medlemsstaten har i möjligaste mån lindrat eventuell snedvridning av marknadsvillkoren som en följd av att undantaget beviljats.
- d) Undantaget är vad gäller omfattning och varaktighet begränsat till vad som är absolut nödvändigt och det tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

Förordning (EU) 1178/2011 saknar bestämmelser för att utbilda och flyga in sig på eldrivna flygplan. Ett undantag är därför nödvändigt för att på ett tillfredsställande sätt tillgodose de brådskande behoven hos piloter, utbildningsorganisationer, instruktörer och kontrollanter som avser att använda Pipistrel Virus SW 128 flygplan. Det innebär att det föreligger ett brådskande behov för att möjliggöra dessa typer av flygningar och utbildningar med Pipistrel Virus SW 128. Annars är det omöjligt för en pilot att kunna erhålla en behörighet för att flyga eldrivna flygplan och det är heller inte möjligt för utbildningsorganisation att bedriva utbildning på dessa luftfartyg. På grund av detta anser Transportstyrelsen att situationen uppfyller grundförutsättningarna enligt artikel 71. Det Transportstyrelsen dessutom har att bedöma är om punktsatserna i a-d kan mötas.

- a) Det är Transportstyrelsens bedömning att det inte idag är möjligt att flyga elflyget Pipistrel Virus SW 128 eller bedriva utbildning på detta luftfartyg enligt de bestämmelser som finns.
- b) När det gäller säkerhet anser Transportstyrelsen att detta undantag, inklusive de förmildrande åtgärderna som beskrivs i bilagan till detta beslut, ger en motsvarande säkerhetsnivå som enligt kommissionens förordning (EU) nr 1178/2011 för enmotoriga kolvflygplan. Miljöskydd påverkas inte direkt av detta undantag, men genom att tillåta elflyg stödjer det flygningar med lägre miljöpåverkan.
- c) Detta undantag tillåter, enligt det nuvarande Part-FCL-regelverket, flygning med Pipistrel Virus SW 128 som redan har erhållit ett EASA-typcertifikat. I detta sammanhang medför det inte någon marknadsförvrängning eftersom det enda syftet är att möjliggöra införandet av ett redan befintligt nytt flygplan tills de nödvändiga uppdateringarna av Del-FCL är på plats. De förmildrande åtgärderna som beskrivs i bilagan till detta beslut säkerställer en adekvat tillfällig integrering av Pipistrel Virus SW 128 i Del-FCL regelverket samtidigt som de ger liknande villkor för både Pipistrel Virus SW 128 och SEP-flygplan med kolvmotor.
- d) Beslutet begränsas i tid till dess att det finns EU-regler som omhändertar bestämmelser för elflyg. Transportstyrelsen kommer säkerställa icke-diskriminerande behandling enligt artikel 71.1 i förordning 2018/1139 av personer under liknande omständigheter som avser använda någon annan jämförbar enmotorig elflygplanstyp som är certifierad av EASA.

Baserat på ovanstående bedömning beslutar Transportstyrelsen genom undantag från förordning (EU) 1178/2011, att piloter, instruktörer, kontrollanter och utbildningsorganisationer ges möjlighet att utbilda och framföra elflyget Pipistrel Virus SW 128 under perioden 1 januari 2022 till 30 juni 2023. Detta gäller med de villkor som anges i bilagan.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Anna Petersson. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog juristen Johnny Andersson, sektionschefen Toni Reuterstrand, flyginspektör Hans Hermansson och regelkoordinator Sandra Aldin, den senare föredragande.

Anna Petersson
Chef vid bemannings- och behörighetsenheten

Bilagor
Bilaga 1 - Villkor för beslutet

Bilaga 1 – Villkor för beslutet

Beslutet gäller under förutsättning att alla krav i förordning (EU) nr 1178/2011 som gäller eller hänför sig till klassen enmotorigt kolvmotorflygplan (SEP) tillämpas på Pipistrel Virus SW 128 under VFR under följande villkor:

- **a)** Pipistrel Virus SW 128 behandlas som en variant inom SEP-klassen.
- **b)** Utbildningsinnehållet som anges i Pipistrel-dokumentet ”DOT-128-00-11-401 - Virus SW 128 Difference Training Program” är bindande för:
 - (1) Flygutbildning till ett LAPL(A) (enligt FCL.115) eller till ett PPL(A) (enligt FCL.210) som genomförs i Pipistrel Virus SW 128.
 - (2) Skillnadsutbildningen (enligt FCL.135.A(b) och FCL.710) för att utöka SEP-klassen med befogenheter för Pipistrel Virus SW 128.
- **c)** För att utöka SEP-klassbehörighet från Pipistrel Virus SW 128 till SEP-varianter med kolvmotor ska skillnadsutbildning (enligt punkterna FCL.135.A (b) och FCL.710) bestå av delar från SEP-klassbehörighetens utbildning som är nödvändigt för att kandidaten ska förvärva kompetensen att säkert använda SEP-varianter med kolvmotor.
- **d)** De aktuella krav som anges i punkt FCL.140.A omfattar behörigheter för både SEP-varianter med kolvmotorer och Pipistrel Virus SW 128 endast om LAPL-innehavaren genomför:
 - (1) när det gäller punkt FCL.140.A(a) och, i tillämpliga fall, punkt FCL.140.A(b)(2), 12 timmars flygtid på SEP-varianter med kolvmotorer eller Pipistrel Virus SW 128 eller en kombination av båda, inklusive alla följande:
 - (i) minst 3 timmar på SEP varianter med kolvmotorer;
 - (ii) minst 3 timmar på Pipistrel Virus SW 128
 - (iii) en repetitionsutbildning på en kolvmotor SEP i enlighet med FCL.140.A(a)(2);
 - (iv) en repetitionsutbildning på Pipistrel Virus SW 128 på minst 40 minuter med en flyginstruktör (FI) eller en klassinstruktör (CRI); eller

(2) när det gäller punkt FCL.140.A(b)(1) en kompetenskontroll vardera på en SEP-variant med kolvmotor och Pipistrel Virus SW 128.

- **e)** Förlängning av SEP-klassbehörigheten enligt FCL.740.A(b) gäller endast för både SEP-varianter med kolvmotorer och Pipistrel Virus SW 128, om innehavaren av SEP-klassbehörigheten uppfyller följande krav:

(1) Flygtid på 12 timmar enligt FCL.740.A(b)(1)(ii) inklusive:

- (i) minst 3 timmar på SEP-varianter med kolvmotorer,
- (ii) minst 3 timmar på Pipistrel Virus SW 128;
- (iii) en repetitionsutbildning på en kolvmotor SEP i enlighet med FCL.740.A(b) (1)(ii);
- (iv) en repetitionsutbildning på Pipistrel Virus SW 128 på minst 40 minuter med en flyginstruktör (FI) eller en klassinstruktör (CRI); eller

(2) när det gäller punkt FCL.740.A(b)(1)(i) en kompetenskontroll vardera på en SEP-variant med kolvmotor och Pipistrel Virus SW 128.

- **f)** Om innehavaren av en klassbehörighet för SEP i enlighet med FCL.740.A(b)(1)(ii) bara vill förnya behörigheten för Pipistrel Virus SW 128 skall repetitionsutbildningen vara minst 40 minuter lång.

- **g)** Repetitionsutbildningen enligt bestämmelserna ovan, (d)(1)(iv), (e)(1)(iv) och (f) måste innehålla alla följande moment:

(1) Nödåtgärder vid överhettning av batteriet.

(2) Batterifel:

(i) SOC (State Of Charge);

(ii) hantering av reducerad batterikapacitet (bortkoppling av ett batteri);

(iii) batteriöverhettning och batteribrand (nödövningar och procedurer);

(3) Effekt- eller dragkraftsreduktion efter aktivering av ”Derating System”, simulerad av en effektreduktion.

- **h)** Förnyelse av SEP-klassbehörighet i enlighet med FCL.740(b)(1) gäller endast för den SEP-variant med kolvmotor eller Pipistrel Virus SW 128 som kompetenskontrollen genomförts på.

- **i)** En elev som genomgår LAPL(A) eller PPL(A) utbildning i en Pipistrel Virus SW 128 ska godkännas i enlighet med punkt FCL.020(a) att genomföra nödvändiga ensamflygningar och ensamdistanflygningar på en SEP-variant med en kolvmotor först efter att han eller hon har förvärvat kompetensen att säkert använda sådana SEP-varianter.
- **j)** Instruktören, kontrollanten eller utbildningsorganisationen, i tillämpliga fall, ska i alla följande dokument specificera att utbildning, prov eller kontroll, i förekommande fall, utfördes på grundval av detta undantag:

(1) när det gäller punkt (b)(1) i denna bilaga:

- (i) Utbildningsdokumentationen enligt ORA.ATO.120 i bilaga VII (Del-ORA) och DTO.GEN.220 i bilaga VIII (Del-DTO) i förordning (EU) nr 1178/2011;
- (ii) Rekommendation för flygprov (enligt FCL.030(b));

(2) när det gäller punkterna b(2), (c), (d)(1), (e)(1) eller (f) i denna bilaga, instruktörens införande i pilotens loggbok.

(3) när det gäller punkterna (d)(2), (e)(2) eller (h) i denna bilaga, eller i fallet med ett flygprov för utfärdande av ett LAPL(A) eller ett PPL(A) i Pipistrel Virus SW 128, kontrollantens dokumentation för flygprovet eller kompetenskontrollen (enligt punkt FCL.1030 (b)(3)).